

Defensa dels comunistes

ue Lionel Jospin defensés la dignitat de la militància comunista francesa, i que des de la dreta els gaullistes no s'afegissin al que podia haver estat un linxament històric inspirat pels escons més ultraliberals dóna la mesura de la passió que ha provocat la publicació del *Llibre negre del comunisme*. Els autors van més enllà

dels recomptes del mateix KGB per a l'antiga URSS, 42 milions de morts, i asseguren que la xifra de víctimes a tot el món arriba als 85 milions. Davant un balanç tan terrible els autors del *Llibre negre* no dubten a carregar les culpes, no només a botxins i dictadors: insinuen que cal fer-les moralment extensives a militants i simpatitzants, que així esdevindrien còmplices i encobridors.

La formulació, en la línia de muntar un "Nuremberg del comunisme", ja la van defensar en ple daltabaix de l'Europa de l'est profetes del món feliç que exigien un *mea culpa* col·lectiu, de genolls encara millor, a tots els qui en dècades anteriors havien tingut la gosadia, o la barra, de defensar utopies. La nova ofensiva, emergida en complir-se els vuitanta anys de l'octubre rus no dissimula gens que el seu objectiu és endur-se per davant, a més de les restes de marxisme-leninisme, tot allò que faci tuf a esquerra o a pensament crític.

D'entrada es pretén ignorar que no tots els qui van lluitar moguts per la fe en el mite d'Octubre o en el paradís soviètic mereixen la mateixa qualificació a la llum de l'ètica, la moral i la democràcia política. Mentre servidors de Stalin com André Marty, Erno Gerö, o el mateix Palmiro Togliatti recorrien Europa intriguant i fabricant condicions més per a l'hegemonia soviètica que per derrotar Hitler, Antonio Gramsci, per exemple, es consumia en una presó del feixisme italià. I deixava escrites formulacions polítiques que, com la de la societat civil, un cop expurgada de l'ideologisme del moment, ha estat rescatada positivament per un politòleg tan poc sospitós com el professor Norberto Bobbio. De la mateixa manera que un economista tan experimentat com Galbraith ha defensat des de la cimera del pragmatisme el que anomena aspectes salu-

dables de la lluita de classes, com a resposta al *dumping* provocat pel neoliberalisme.

Seria injust intentar asseure en la mateixa banquetta Nagy i Rakosi, Bukharin i Stalin, Gorbatxov i Lenin, Dubcek i Husak, Comorera i Carrillo, Nin i la Pasionaria. Uns van associar l'enlluernament per la utopia, i pel mite, a la lluita democràtica. Els altres es van limitar a baixar a les clavegueres dels seus deliris de poder polític. En alguns totes dues patologies van quedar barrejades.

Es poden comparar els balanços dels genocidis de Hitler i de Stalin. Fins i tot es poden trobar analogies entre el sofriment d'Auschwitz i el de Kolimà, és inútil intentar establir connexions filosòfiques entre Marx el feixisme. La una té per essència allò que Erich Fromm anomena la síndrome de decadència: les cambres de gas, la indústria de la mort. L'altra neix de la necessitat humana d'imaginar una vida més justa i caminar cap a un món millor: de seguida i passant per sobre de les complexitats de la societat i de l'ànima humana.

El vincle més evident entre règims comunistes i feixistes no es pot establir, doncs, ni amb la utopia ni amb les teoritzacions humanistes, sinó palesant la irracionalitat del nacionalisme, un component ideològic aliè a les expectatives emancipatòries del marxisme i de tots els moviments democràtics de fi-

nals del segle XIX. Només cal mirar la Rússia que emergeix de l'estalinisme. No és per casualitat que molts dels més creients nacionalistes russos hagin estat irreductibles marxistes-leninistes. Com també havien estat grans comunistes molts dels actuals i superpoderosos banquers, avui debots del capitalisme més salvatge.

Si els publicistes del neoliberalisme avui gosen a muntar judicis històrics i linxaments indiscriminats és potser perquè des de la caiguda del mur de Berlín, i potser abans i tot, l'esquerra europea ha estat incapaç d'instruir el seu propi sumari. El seguidisme del neoliberalisme, no solament en estils econòmics, sinó en hàbits culturals, va deixar el camí obert a tota mena de mercantilismes doctrinaris interessats. És significatiu que un govern esperançat i esperançador com el de Lionel Jospin hagi estat el primer que els hagi barrat el pas. ■

LLIBERT FERRI

"No es just seure a la mateixa banquetta d'acusats Bukharin i Stalin, Nagy i Rakosi, Dubcek i Husak, Gorbatxov i Lenin, Nin i la Pasionaria."